

شکارچی شکوه دماوند

گفت و گو با «مجید بهزاد» که در ۱۰ سال اخیر ۱۰۰ سفر به دماوند برای ثبت عکس‌هایی از آن در شرایط جوی گوناگون داشته به بهانه روز جهانی عکاسی

محمد علی محمدپور / روزنامه نگار

آن جا که ملک الشعرا ی بهار می سراید: «ای دیو سپید پای در بند / ای گنبد گیتی ای دماوند» گویی که تصویری از شکوه دماوند را مقابل خودش داشته و این شعر را سروده است. هم اکنون بیشتر ما ایرانی‌ها، اگر هم شخصا نتوانیم به دماوند یا هر مکان طبیعی دیگر در ایران برویم، عظمت و شکوه این مکان‌ها را می‌توانیم به مدد تصویری که از آن‌ها به دستمان رسیده تجربه کنیم. امروز یعنی ۱۹ آگوست، روز جهانی عکاسی است و به همین بهانه در پرونده امروز زندگی سلام، گفت‌وگویی با «مجید بهزاد» عکاس تلاشگر ایرانی انجام داده‌ایم که بیش از ۱۰ سال است با پروژه عکاسی دماوند، تصاویر بی نظیر و درخشانی از این قله باصلابت به ثبت رسانده است. بهزاد متولد سال ۵۹ است و به گفته خودش از روی علاقه تمام این سال‌ها از زوایای مختلف با همراهی دو دوستش دماوند را با دوربین نشانه رفته و لحظات درخشانی را ماندگار کرده است. با او علاوه بر عکاسی، ویژگی‌های عکس خوب و... درباره پروژه‌اش هم صحبت کرده‌ایم.

طبیعت‌گردی مرا به سمت عکاسی کشاند

آشنایی خیلی از ما با عکاسی با عکس گرفتن در سفرها و دورهمی‌های خانوادگی شروع می‌شود. مجید بهزاد هم در باره آشنایی خودش با دنیای زیبای عکاسی می‌گوید: «من از بچگی عکاسی کردن را دوست داشتم. همین علاقه در سال ۸۴ مرا به سمتی کشاند که توانستم اولین دوربین شخصی خودم را خریداری کنم. این دوربین، یک کامپکت بود که من عکاسی خودم را عملاً با آن شروع کردم. از همان بچگی به واسطه سفرها و گشت‌وگذارهایی که با خانواده می‌رفتیم علاقه خاصی به طبیعت داشتم که همین باعث شد تمایل بیشتری به فعالیت در زمینه عکاسی طبیعت داشته باشم. بنابر این هر موقع طبیعت می‌رفتیم من عکس‌های زیادی با این دوربین می‌گرفتم. تا این که ۴ سال به این صورت گذشت و در سال ۸۸ توانستم تجهیزات حرفه‌ای‌تری خریداری کنم و به شکل ویژه‌تری این فعالیت را ادامه دهم».

انتقال حس در عکاسی مهم است

از بهزاد در باره نحوه گرفتن یک عکس خوب و ویژگی‌های یک عکاس خوب می‌پرسم که پاسخ می‌دهد: «هر ژانری تکنیک‌های خاص خودش را دارد و نیاز به دانش خودش دارد. چون من در زمینه عکاسی طبیعت کار کرده‌ام باید بگویم سه موضوع به طور کلی مهم و موثر هستند. اول قرار گرفتن در نور خوب و مناسب است، دوم کادر درست بستن و نهایتاً انتخاب سوژه غالب که مهم‌ترین پارامتر است. مخصوصاً در عکاسی طبیعت گاهی باصحنه‌هایی مواجه می‌شوید که نمی‌توانید ترکیب‌بندی یا قاب خوبی داشته باشید اما باید بتوانید موقعیت مناسب خودتان را پیدا کنید. من این سه عامل را خیلی مهم می‌دانم. وقتی این موارد به خوبی رعایت شود هر حله بعدی انتقال حس و عواطف به مخاطب است، حس شادی، انرژی بخش، موفقیت، غم یا ترس و خلاصه هر حسی که عکاس بتواند ثبت کند و انتقال دهد در کنار همه تکنیک‌هایی که در عکاسی لحاظ کرده‌است باعث می‌شود عکس ماندگاری از صاحب‌اثر به جا ماند.»

برای عکاسی طبیعت باید حلقه دوستان داشت

انجام چنین پروژه‌های شاید به تنهایی واقعاً کار سختی باشد. بهزاد هم با تاکید بر این که دوتن از بهترین دوستانش در این پروژه با او همکاری کرده‌اند، به ضرورت کار تیمی اشاره می‌کند و می‌گوید: «ما سه نفر بودیم. من و دو نفر از دوستانم آقای صحت‌وآقای بابایی که از من بزرگتر هستند و بسیار دوستان فرهیخته و با اخلاقی هستند که در این پروژه در کنار من بودند. ما پیش از این پروژه هم تجربه‌های طبیعت گردی زیادی با هم داشتیم. البته تعدادی از این سفرها را هم پیش آمده که به تنهایی دماوند رفته‌ام. می‌توانم بگویم ما سه نفر در قالب این پروژه بیش از ۱۰۰ سفر به دماوند داشته ایم. از تمام جهات مختلف جنوب، شمال، شرق و غرب در فصول مختلف عکس ثبت کرده‌ایم. من شخصاً از هر دو عزیز چیزهای زیادی یاد گرفتم. به بچه‌هایی که در کارگاه‌های عکاسی ام‌شرکت می‌کنند همیشه می‌گویم یک حلقه خوبی از دوستان تشکیل دهید که به صورت تیمی در کنار هم بتوانید پروژه‌هایتان را جلو ببرید».

شکوه دماوند وصف نشدنی است

ایستادن مقابل آن عظمت و شکوه بی شک باید حس ویژه‌ای به آدم بدهد. بهزاد هم بارها در خلال صحبت‌هایش به این حس ویژه و عجیب اشاره می‌کند و می‌گوید: «واقعیت مشخص این است که بعضی حس‌ها را به هیچ شکل نمی‌توان به گفتار درآورد. می‌توانم بگویم لحظاتی چنان تحت تاثیر این عظمت بوده‌ام که دیگر عکاسی مسئله‌ام نبود، بعضی تصاویر هیچ وقت و به هیچ نحو از ذهنم پاک نمی‌شود. لحظاتی که اشک بر چشمانم جاری شده و فقط ایستاده‌ام و آن شکوه منحصر به فرد را تماشا کرده‌ام. من خوشحال هستم اگر فقط قسمتی از این احساس را توانسته باشم یا ثبت عکس به مخاطبانم که دسترس‌ی به دماوند ندارند داده باشم و در این شور و شکوه سهیم‌شان کرده باشم. همین که آثار باعث تغییر نگاه شده باشد و مردم حس تعلقی بیشتری پیدا کرده باشند برای من نتیجه دلخواهی است. در همین قضیه اخیر وقف دماوند دیدم مردم چطور واکنش نشان دادند. این‌ها همه باعث می‌شود من به خودم و به سرزمینم بی‌الم».

هرز اویه‌اش شکوه خودش را دارد

کوه‌های البرز بوده است. همچنین حدود ۱۱ سال پیش که پروژه دماوند را آغاز کردم با تمام احترامی که برای عکاسان قبلی قائلم ولی واقعاً عکس‌های خیلی باکیفیت و مناسبی از این قله وجود نداشت. مثلاً چند وقت پیش سر بحث روز ملی دماوند دیدم یک نفر در فضای مجازی نوشته: ۱۵ سال پیش پروژه‌ای داشتیم که قرار بود دماوند را روی دیواری در بزرگراه نیایش کار کنم اما هیچ عکس با کیفیتی از دماوند پیدا نکردم. عکس‌ها یا در زمان خوبی گرفته نشده بود مثلاً سر ظهر گرفته شده بود که نور عمود است یا مثلاً عکاس از کنار جاده هر از گذشته بود اما خدا را شکر هم اکنون تعداد زیادی عکس از دماوند در جهات مختلف ثبت شده است.»

مجید بهزاد را این روزها خیلی‌ها با پروژه دماوندش می‌شناسند و حتماً بسیاری از شما عکس‌های او از دماوند را در فضای مجازی دیده‌اید. او درباره این پروژه مهمش می‌گوید: «اولین چیزی که من را به سمت دماوند کشاند، عشق و علاقه نسبت به این پدیده زیبای کشور بود. خیلی از ما ایرانی‌ها دماوند را به عنوان سمبل صلابت و استواری می‌شناسیم ولی به نظر من عکاسی کلا به محل زندگی خیلی بستگی دارد. مثلاً من که تهران زندگی می‌کنم طبیعتاً برای عکاسی حیات وحش فضای مناسبی ندارم اما مثلاً در اراک شما می‌توانید به مکان‌ها و سوژه‌های خوبی در زمینه حیات وحش دسترس‌ی داشته باشید. پس یکی از دلایل من برای پرداختن به دماوند همین نزدیکی به رشته

پشت هر فریم، ساعت‌ها تلاش بوده است

برای ما که از تماشای منظره‌های ثبت شده لذت می‌بریم و برایمان چشم‌نواز است قطعاً تصور دشواری‌های کار راحت نیست. این عکاس تلاشگر درباره دشواری‌های کاری که انجام داده‌اند می‌گوید: «عکاسی از دماوند کار خیلی سختی است. ما برای انتخاب هر کادری که می‌خواستیم ببن‌دیم باید قبیلش کلی تحقیق و بررسی میدانی می‌کردیم تا مکان درست را پیدا کنیم. زوایای نوری مختلف را آزمایش می‌کردیم. بعضی مکان‌ها راه و جاده خوبی برای دسترسی نداشت. برای بعضی دامنه‌ها باید پیمایش سختی می‌داشتیم. گذشته از همه این‌ها مسئله آب‌وهوا برای جایی مثل دماوند مصایب و دشواری‌های خودش را دارد. آب‌وهوای منطقه دماوند بسیار متغیر است. مثلاً مواقعی بوده که با پیش‌بینی در صدی ابر به محل رفته‌ایم بعد ناگهان کل قله را ابر فرا گرفته یا بارندگی اتفاق افتاده است و بر عکس‌بارها در فصل سرد سال جاده بسته بوده و امکان دسترسی ما به محل مورد هدف مان غیر ممکن می‌شده است. مثلاً در یکی از سفرهای زمستانی جایی رفتیم که دمای ۲۰- درجه بود و یا باد شدیدی که می‌وزید واقعاً اوضاع نامناسب بود به گونه‌ای که حتی دست‌من‌روی شاتر دوربین نمی‌رفت. همیشه برای ثبت یک عکس از هنگام طلوع باید شب قبیلش به محل می‌رفتیم تا از یکی، دو ساعت قبل با تجهیزات کامل در محل آماده‌و مستقر باشیم».

هزینه‌ها وحشتناک شده است

این روزها با نوسانات قیمت ارز، تجهیزات عکاسی هم حسابی گران و برای خیلی‌ها غیر قابل دسترس شده است. از بهزاد در باره هزینه‌هایش در طول این پروژه و در آمدی که احياناً داشته می‌پرسم که این‌گونه پاسخ می‌دهد: «ببینید در گذشته وزمانی که ما شروع کردیم راستش هزینه‌ها به سنگینی امروز نبود. من ۱۱ سال پیش فکر می‌کنم با مبلغ ۲ میلیون تومان توانستم تجهیزات مد نظر مرا تهیه کنم، اما اگر امروز را در نظر بگیریم اوضاع قیمت‌ها وحشتناک است. قیمت دوربین‌ها به بالای ۵۰ تا ۶۰ میلیون و لنز به چند میلیون رسیده است. بنابر این کار امروز برای عکاسان خیلی سخت شده است. درباره درآمد باید بگویم عکاسی منظره در آمد چندانی ندارد و بیشتر عشق و علاقه است. من کارشناسی ارشد مهندسی مواد دانشگاه تهران دارم و زمینه کاری‌ام مهندسی است. از همین کارم در کنارش برای عکاسی هم هزینه می‌کنم. البته چند سالی هست که با برگزاری کارگاه‌ها و کلاس‌های عکاسی و فروش آثار درآمدی هم از کار عکاسی دارم.

استقبال مردم غیر قابل تصور بود

بهزاد در باره دیده شدن کار خود و دوستانش و بازتاب‌هایی که داشته، این‌طور توضیح می‌دهد: «در این چند ماه مردم پیام‌های بسیاری از نقاط مختلف جهان به من داده‌اند، بیش از آن چه که می‌توانستم تصور ش را بکنم. من واقعاً باور نمی‌شد این قدر عشق و علاقه عمومی وجود داشته باشد. به هر حال عکاسی جذابیت‌های سینما را ندارد اما چیزی که مشاهده کردم این بود که برای مردم زیادی جذاب بوده است. سایت‌های معتبر جهان تا این لحظه بیش از ۱۵ تا ۱۴ اثر من از دماوند را منتشر کرده‌اند. در این مدت در جشنواره‌های مختلف بین‌المللی شرکت و مقام‌هایی

علاقه‌ام به دماوند تمام نشدنی است

این تعداد عکسی که از بهزاد و دوستانش دیده‌ایم تازه بخشی از عکس‌هایی است که آن‌ها به ثبت رسانده‌اند. از بهزاد می‌پرسم فکر می‌کنی چند عکس از دماوند در این پروژه گرفته باشی که می‌گویی: «نمی‌توانم عدد دقیقی بگویم ولی خیلی زیاد بوده. البته در سال‌های اول شاید در هر سفر ۱۰۰ عکس می‌گرفتم اما به تدریج که آدم با تجربه‌تری شدم عکس گرفتن‌هایم هدفمندتر شده. مثلاً ممکن است الان سفری بروم و ۳۰ فریم بیشتر عکس نگیرم و به خروجی مدنظر خودم برسم». بهزاد در باره نقطه پایان این پروژه و کامل شدن آن می‌گوید: «چند نقطه دیگر شاید مانده باشد که عکس‌های مد نظرمان را به خاطر شرایط جوی یا نور نتوانسته‌ایم بگیریم. شاید آن چند نقطه را که گرفتیم، بتوانیم بگویم این پروژه تکمیل شده است اما چیزی که هست این است که قطعاً علاقه

من به این قله تمام نخواهد شد.

کسب کرده‌ام. حتی سازمان ملل یکی از عکس‌هایم را به عنوان عکس منتخب دهه خشکسالی ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۸ انتخاب کرد. من به تلویزیون دعوت شدم و در یک کلام اقبالی که شد بسیار شغف‌انگیز و انرژی‌بخش بود. با این که از صمیم قلب می‌گویم با عشق کار کرده‌ام و خستگی در چنین کاری معنا نداشت اما واقعاً این بازتابی که اتفاق افتاد حال من را خوب کرد.»